

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Кафедра статистики, обліку та аудиту

Робоча програма навчальної дисципліни

Вступ до фаху

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти

перший (бакалаврський)

галузь знань

05 «Соціальні та поведінкові науки»

(шифрі назва)

спеціальність

051 «Економіка»

(шифр і назва)

освітня програма

«Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»

(шифр і назва)

спеціалізація

(шифр і назва)

вид дисципліни

обов'язкова

[обов'язкова, вибіркова]

факультет

економічний

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“27” серпня 2024 року, протокол № 11

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади) **Кущенко** Олена Іванівна, к.е.н.(PhD), доцент, доцент ЗВО кафедри статистики, обліку та аудиту

Програму схвалено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту

Протокол від “26” серпня 2024 року № 1

Завідувач кафедри статистики, обліку та аудиту

(підпис)

Оксана НЕСТЕРЕНКО
(им'я та прізвище)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми
«Бізнес-аналітика та міжнародна статистика»
назва освітньої програми

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис)

Юлія ГЛУШАЧ
(им'я та прізвище)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “27” серпня 2024 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

(підпис)

Дар'я ЗАГОРСЬКА
(им'я та прізвище)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “**Вступ до фаху**” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра
(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

спеціальності (напряму) 051 «Економіка»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни є необхідність вивчення процесу зародження, становлення та розвитку статистичної думки.

1.2. Основні **завдання** вивчення дисципліни:

- вивчення і засвоєння студентами історії становлення і розвитку основних понять, категорій статистичної науки, методологічних засад статистичних методів збирання, опрацювання та аналізу статистичної інформації;
- поглиблення знань студентів з питань статистичної методології, а також отримання правдивої інформації про найбільш видатних вчених-статистиків;
- розкриття на основі аналізу історичного процесу становлення і розвитку статистичної науки, перспектив її подальшого удосконалення і розвитку;
- формування творчого сприйняття статистичних ідей, положень і концепцій статистичної науки;
- виховання зацікавленості до майбутньої професійної діяльності та потреби в самоосвіті.

Після завершення курсу студент має набути такі *загальні, фахові та спеціалізовані компетентності*:

Програмні компетентності

▪ Загальні.

ЗК2. Здатність зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК10. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК11. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК12. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК13. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК14. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів не доброчесності.

▪ Фахові

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.

СК3. Розуміння особливостей провідних наукових шкіл та напрямів економічної науки.

1.3. Кількість кредитів – 4

1.4. Загальна кількість годин – 120

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	1-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	4- год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
72 год.	110 год.
у тому числі, індивідуальні завдання	
30 год.	30 год

1.6. Заплановані **результати** навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів навчання**:

ПРН1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності, розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу.

ПРН2. Відтворювати моральні, культурні, наукові цінності, примножувати досягнення суспільства в соціально-економічній сфері, пропагувати ведення здорового способу життя.

ПРН3. Знати та використовувати економічну термінологію, пояснювати базові концепції мікро- та макроекономіки.

ПРН4. Розуміти принципи економічної науки, особливості функціонування економічних систем.

ПРН5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН9. Усвідомлювати основні особливості сучасної світової та національної економіки, інституційної структури, напрямів соціальної, економічної та зовнішньоекономічної політики держави.

ПРН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

ПРН14. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.

ПРН15. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.

ПРН21. Вміти абстрактно мислити. Застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН22. Демонструвати гнучкість та адаптивність у нових ситуаціях, у роботі із новими об'єктами та у невизначених умовах.

ПРН23. Показувати навички самостійної роботи, демонструвати критичне, креативне та самокритичне мислення.

ПРН24. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та свідомо на основі етичних принципів, цінувати та поважати культурне різноманіття, індивідуальні відмінності людей.

Після вивчення дисципліни студенти повинні:

знати: процес зародження, становлення і розвитку ідей, понять, теоретичних концепцій статистичної науки, статистичних методів збирання, опрацювання та аналізу статистичної інформації – особливого виду, інформації про масові явища та процеси суспільства і природи.

вміти: ставити і розв'язувати ті чи інші проблеми. Не тільки подібні до тих, що вже зустрічалися, а й нові.

1. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Методологічні засади вивчення історії статистичної науки

Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу

Зміст Глибина і досконалість вивчення історії статистичної науки значною мірою залежать від застосування адекватної методології та методики її дослідження. Головними і визначальними принципами дослідження суспільних наук є принципи: історизму, об'єктивності та системності. При вивченні історії будь-якої науки одним із важливих питань є визначення часу виникнення того чи іншого явища, події, факту та встановлення хронологічно послідовних етапів їх розвитку. При вирішенні цих завдань історична думка застосовує хронологічну систему і періодизацію. На сьогодні така схема викладу «Вступу до фаху» дає змогу простежити основні напрями і етапи становлення й розвитку статистичної науки як єдиної цілісної наукової та навчальної дисципліни. Походження і значення терміна «статистика». Визначення предмета і змісту статистичної науки.

Тема 2. Описова школа статистики

Зміст Основоположники описової школи статистики. Основні напрями розвитку описової школи статистики. Таблична статистика або табличний метод. Лінійна статистика або графічний метод. Порівняльна статистика або порівняльний метод. Реформаційні погляди в описовій школі статистики.

Тема 3. Школа політичних арифметиків та інші відомі статистичні школи

Зміст Основоположники школи політичної арифметики. Послідовники політичних арифметиків. А.Кетле та його школа: життя, наукова і практична статистична діяльність А.Кетле, теоретичні засади статистичної науки згідно з поглядами А.Кетле, наслідувачі А.Кетле. В. Лексіс і його школа: В. Лексіс і його вчення, послідовники теорії сталості. Англо-американська школа статистики: англійська школа статистики, американська школа статистики. Стохастичка школа О.О.Чупрова: О.О. Чупров – основоположник стохастичної школи, послідовники стохастичної школи.

Розділ 2. Розвиток статистичної науки у XX та XI століттях

Тема 4. Становлення статистичної науки у зарубіжних країнах

Зміст Визначення предмета і теоретичних засад статистики як науки. Розвиток статистичної методології. Статистичне спостереження. Вибірковий метод. Розвиток аналізу рядів розподілу. Розвиток статистичних методів вимірювання зв'язку, Розвиток методів вивчення динаміки явищ. Розвиток теорії індексів.

Тема 5. Харківська статистична школа О.Г. Лібермана

Зміст Спадщина професора О.Г.Лібермана. Послідовники та прихильники його школи: Житницький Зіновій Лазаровіч (1911-1987), Співакова Валентина Василівна (1924-1995), Семеняк Інна Володимирівна (1935 – 2011), Селіванов Володимир Михайлович (1929-2013), Сивоконь Антонина Василівна (1931-2017).

Тема 6. Статистична наука в Україні після 1991 року

Зміст: Після розпаду СРСР і переходу до нових, ринкових умов господарювання, перед статистичною наукою і практикою постала низка важливих завдань, оскільки в значній мірі теоретичні, методологічні й організаційні основи функціонування їх в умовах директивної планової економіки не відповідали умовам ринкової економіки. Тому виникла нагальна потреба реформувати статистичну науку і практику, привести їх у відповідність з інститутами і механізмами та основними концепціями ринкової економіки. Існують три програми реформування вітчизняної статистичної думки. Сучасний стан розвитку та трансформації статистичної науки.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лб	інд.	с.р		л	п	лб	ін д.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Методологічні засади вивчення історії статистичної науки												
Тема 1. Предмет, значення і завдання курсу	10	1	2			7	11,5	1	0,5			10
Тема 2. Описова школа статистики	13	2	4			7	11,5	1	0,5			10
Тема 3. Школа політичних арифметиків та інші відомі статистичні школи	16	3	6			7	22,0	1	1,0			20
Разом за розділом 1	39	6	12			21	45	3	2			40
Розділ 2. Розвиток статистичної науки у XX та XI століттях												
Тема 4. Становлення статистичної науки у зарубіжних країнах	19	4	8			7	16,5	1	0,5			15
Тема 5. Харківська статистична школа О.Г. Лібермана	13	2	4			7	11,5	1	0,5			10
Тема 6. Статистична наука в Україні після 1991 року	19	4	8			7	17,0	1	1,0			15
Разом за розділом 2	51	10	20			21	45	3	2			40
Індивідуальні завдання	30					30	30					30
Усього годин	120	16	32			72	120	6	4			110

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Принципи та методи історії становлення статистики як науки	2	0,3
2	Історична заслуга описової школи у розвитку статистичної науки.	4	0,3
3	Особливості школи політичних арифметиків порівняно з описовою школою	2	0,4
4	Наукові заслуги шкіл А.Кетле та В.Лексіса	2	0,5
5	Виникнення англійської, американської та інших шкіл статистики та їх особливості	2	0,5
6	Розвиток статистичної методології у зарубіжних країнах у XX столітті	8	0,5
7	Історичний аспект розвитку кафедри статистики ХНУ імені В.Н.Каразіна	4	0,5
8	Реформування вітчизняної статистичної науки після 1991 року	4	0,5
9	Сучасні трансформації статистики	4	0,5
	Разом	32	4

5. Завдання для самостійної роботи

Самостійна робота студента включає: опрацювання навчального матеріалу, підготовку до практичних занять, виконання індивідуальних завдань, підготовку до усіх видів контролю.

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Проробка конспекту лекції, підготовка до практичних занять і контролю знань	20	30
2	Підготовка презентації: Розвиток статистичної науки у зарубіжних країнах, Україні та на кафедрі статистики, обліку та аудиту ХНУ імені В.Н. Каразіна	20	40
3	Написання есе у формі індивідуальної розрахунково-графічної роботи на тему «Видатні статистики» та розробка (бажано інтерактивної) презентації	32	40
	Разом	72	110

6. Індивідуальні завдання

Розрахунково-графічні роботи

Написати есе на тему: «Видатні статистики» Дати коротку біографічну довідку про одного із вчених-статистиків. Відобразити за допомогою розрахунково-графічних методів його вклад в статистичну науку та практику.

Видатні вчені-статистики

№ п/п	ПІБ	Роки життя	№ п/п	ПІБ	Роки життя
1	Г. Ахенваль	1719-1772	22	О.А. Кауфман	1864-1919
2	К.Ф. Герман	1755-1815	23	Ф.А. Щербіна	1849-1936
3	І.К. Кирилов	1689-1737	24	Л.В. Некраша	1886-1949
4	В.М. Татіщев	1886-1750	25	А.І. Гозулов	1892-1981
5	М.В. Ломоносов	1711-1765	26	Т.В. Рябушкін	1915-1986
6	М.М. Щербатов	1733-1790	27	М.К. Дружинін	1894-1984
7	А. Кетле	1796-1874	28	Б.Г. Плошка	1906-1989
8	Г. Конрінг	1606-1681	29	А.Я. Боярський	1906-1985
9	П.Л. Чебишев	1821-1894	30	В.С. Немчинов	1894-1964
10	Д. Граунт	1620-1674	31	М.Д. Кендал	1907-1983
11	В. Петті	1623-1687	32	Є. Ласпейрес	1834-1913
12	П.С. Лаплас	1749-1827	33	Г. Пааше	1851-1925
13	С. Пуассон	1781-1840	34	Г.С. Ястремський	1877-1962
14	Р.А. Фішер	1890-1968	35	В.П. Хотинський	1892-1939
15	А.А. Марков	1856-1922	36	В.Н. Старовський	1905-1975
16	О.П. Ярославський	1816-1872	37	І.С. Пасхавер	1906-1980
17	Ю.Е. Янсси	1835-1893	38	О.Г. Ліберман	1897-1981
18	О.О. Чупров	1842-1908	39	З.Л. Житницький	1911-1987
19	М.О. Лоренц	1876-1944	40	І.В. Семеняк	1935-2011
20	М.В. Птуха	1884-1964	41	В.М. Селиванов	1929-2013
21	Л.О. Чугаєв	1873-1922	42	А.В. Сивоконь	1931-2017

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни «**Вступ до фаху**» використовуються інформаційно-ілюстративні та проблемні методи навчання із застосуванням:

- лекцій у супроводі мультимедійної техніки;
- відеофільмів;
- розв'язування історичних та сучасних задач;
- складання таблиць та графічних схем;
- виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань у вигляді есе;
- презентація есе (бажано інтерактивна);
- активне використання англійської мови у доповідях та презентаціях;
- публікація наукових статей та тез доповідей на всеукраїнських та міжнародних конференціях.

8. Методи контролю

Основними завданнями контролю знань з дисципліни «Вступ до фаху» є оцінювання засвоєння студентами теоретичних знань і навичок, набутих під час навчання. При цьому, контрольні заходи мають:

- стимулювати систематичну самостійну роботу над навчальним матеріалом;
- забезпечити закріплення та реалізацію набутих теоретичних знань при виконанні практичних завдань та тестів;
- прищепити навички відповідального ставлення до своїх обов'язків, самостійного цілеспрямованого пошуку потрібної інформації, чіткої організації свого робочого дня.

Згідно з навчальним планом з дисципліни «Вступ до фаху» передбачена форма підсумкового контролю – **залікова робота**. Оцінювання знань здійснюється за 100-бальною дворівневою шкалою оцінювання.

Критерії оцінювання знань для дисципліни «Вступ до фаху»

Порядок оцінювання знань студентів, розроблений: і впроваджений в навчальний процес у Харківському національному університеті імені В.Н.Каразіна унормовує основні принципи організації поточного, проміжного та підсумкового семестрового контролю знань студентів з усіх видів виконуваних робіт (теоретична підготовка, практична робота, самостійна робота, ІРГЗ, наукова робота тощо), а також методику переведення показників академічної успішності студентів ХНУ імені В.Н.Каразіна у національну шкалу для дворівневої шкали оцінювання

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Вони визначають відповідність рівня набутих студентами-бакалаврами знань, умінь та навичок, вимогам нормативних документів щодо вищої освіти.

Поточний контроль знань студентів

Система поточного контролю знань студентів передбачає оцінювання їх за двома основними напрямками:

- а) перевірка теоретичних знань;
- б) перевірка практичних навичок(виконання індивідуального завдання).

Оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань може проводитись в одній з альтернативних форм:

- проміжний контроль рівня знань за підсумками тестування;
- під час проведення усної співбесіди зі студентом - бакалавром, у процесі якої студент дає відповіді на питання з різних тем дисципліни.

Проміжний контроль рівня знань (тестування) передбачає виявлення опанування студентом лекційного матеріалу та вміння застосування його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді тестування.

Під час проведення усної співбесіди можуть міститися як запитання, що стосуються суто теоретичного матеріалу, так і запитання, спрямовані на вирішення невеличкого практичного завдання.

Оцінювання рівня набутих практичних навичок здійснюється за результатами виконання практичних завдань різною ступені складності, а також наукової індивідуальної розрахунково-графічної роботи студентів у формі реферату.

9. Схема нарахування балів

Структура засобів контролю та розподіл балів із дисципліни «Вступ до фаху» наведена у наступних таблицях.

Узагальнена схема нарахування балів (денна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залікова робота	Сума
Поточне оцінювання (проміжний контроль)						Контрольна робота, перед- бачена навчаль- ним планом	Індиві- дуальне зав- дання	Разом		
Розділ 1			Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6					
6	7	7	7	6	7	-	20	60	40	100

T1, T2 ...T6 – теми розділів.

Узагальнена схема нарахування балів (заочна форма навчання)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання									Залікова робота	Сума
Поточне оцінювання (проміжний контроль)						Контрольна робота, передбачена навчальним планом	Індивідуальне завдання	Разом		
Розділ 1			Розділ 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6					
6	7	7	7	6	7	-	20	60	40	100

T1, T2 ... T6 – теми розділів.

Для допуску до складання підсумкового заліку, здобувач вищої освіти повинен набрати не менше **15 балів** з навчальної дисципліни **«Вступ до фаху»** під час поточного контролю, самостійної роботи, контрольної роботи або індивідуального завдання.

Проміжний тестовий контроль проводиться два рази на семестр (в рамках вивчення Розділів). Загальна тривалість тестів за Розділами – по 1,5 години. Поточні тестування складаються з 10 тестів. Одна правильна відповідь на кожен з тестів дорівнює 3-4 балів (від рівня складності). Тестові завдання містять запитання одиничного і множинного вибору різного рівня складності. Тести можуть бути застосовані як з метою контролю, так і для закріплення теоретичних знань і практичних навичок. Тести для проміжного контролю обираються із загального переліку тестів за відповідними темами.

Підсумковий контроль за курсом «Вступ до фаху» – у формі залікової роботи

До написання залікової роботи допускають студентів - бакалаврів, що мають задовільну кількість балів зі складених тестів з основних навчальних 3-х розділів курсу, написання наукової роботи та виконання інших практичних завдань, передбачених програмою дисципліни.

Залік здійснюють за заліковими завданнями, які містять теоретичну частину, в якій одне теоретичне питання і практичну частину, у складі якого передбачено розв'язання 2-х тестів різної ступені складності. Саме вони дають можливість здійснити оцінювання знань студента за дисципліною **«Вступ до фаху»** (рис. 1).

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет ЕкономічнийСпеціальність (напрямок) 051 «Економіка»

Освітня програма «Бізнес- аналітика та міжнародна статистика»

Семестр 1

Форма навчання денна/заочнаРівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): перший (бакалаврський)

Навчальна дисципліна: «Вступ до фаху»

ЗАЛІКОВЕ ЗАВДАННЯ №7

1. Теоретична частина:

1.1. Дати повну відповідь на питання: Основоположники описової школи статистики. (max 20).

2. Практична частина:

1.2. 2 тести (max 20)

Затверджено на засіданні кафедри статистики, обліку та аудиту
протокол № 1 від “26” серпня 2024 р.

Викладач

Олена КУЩЕНКО

підпис

Рис. 1. Зразок залікового завдання

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Критерії оцінювання результативності роботи студентів при виконанні самостійної роботи

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань студентами є:

1. Повнота виконання завдання: елементарна; фрагментарна; повна; неповна.

2. Рівень самостійності студента: під керівництвом викладача; консультація викладача; самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних умінь: роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо.

4. Сформованість навчально-інтелектуальних умінь: визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо.

5. Рівень сформованості фахових методичних вмінь (вміння застосовувати на практиці набуті знання): низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу; середній – уміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань; достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях; високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за відповіді на питання поточного контролю

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно

опрацьовувати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Якісними критеріями оцінювання виконання завдань поточного контролю є:

1. *Повнота відповіді або виконання завдання:* елементарна; фрагментарна; повна; неповна.

2. *Рівень сформованості логічних умінь:* елементарні дії; операція, правило, алгоритм; правила визначення понять; формулювання законів і закономірностей; структурування суджень, доводів, описів.

Критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за виконання індивідуальної розрахунково-графічної роботи

Індивідуально-розрахункова робота студента складається з 4-ох розділів завдання. Максимальна оцінка за виконання завдань індивідуальної розрахункової роботи – 20 балів.

Схема оцінювання індивідуального розрахунково-графічного завдання у тах балах:

№ п/п	Розділи завдання	тах бал
1	Постановка проблеми	5
2	Науково обґрунтований алгоритм збору та обробки інформації про видатних вчених	5
3	Аналітична оцінка результатів дослідження	5
4	Бонусні бали за використання англійської мови	5
	Усього	20

Критерії оцінювання залікової роботи:

Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за 100-бальною дворівневою («зараховано», «не зараховано») шкалою." За наслідками заліку студент може отримати максимум 40 балів:

1. Для отримання оцінки зараховано «відмінно» (35-40 балів) студент повинен: укластися у встановлений строк підготовки відповіді; викласти теоретичний матеріал чітко, коротко, зв'язано й обґрунтовано; навести вірне рішення задачі та тестів.

2. Для одержання оцінки зараховано «добре» (25-34 балів) студент повинен: укластися у встановлений строк підготовки відповіді; викласти теоретичний матеріал обґрунтовано й зв'язано; навести вірне рішення задачі; можливі помилки при відповіді на тести.

3. Для отримання оцінки зараховано «задовільно» (15-24 балів) студент повинен: викладати теоретичний матеріал у доступній для розуміння формі; можливі помилки при розв'язанні задачі та тестів.

4. Оцінку не зараховано «незадовільно» (1-14 балів) отримують студенти, відповіді яких можуть бути оцінені нижче вимог, сформульованих у попередньому пункті.

Шкала оцінювання залікової роботи:

- за правильну відповідь на теоретичне питання студент одержує - 20 балів;
- за правильно виконане 2-х тестових завдань – 20 балів;

Якщо одна з оцінок не зараховано «незадовільно», то загальна оцінка не може бути вищою за зараховано «задовільно».

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни визначається як загальна оцінка, яка враховує оцінки з кожного виду контролю (оцінки проміжного контролю за роботу протягом семестру та оцінка за результатами виконання залікового завдання).

Зведена шкала оцінювання роботи студентів з дисципліни «Вступ до фаху»

Види робіт	Максимум балів
Поточне оцінювання	40
ІРГЗ (індивідуальне завдання)	20
РАЗОМ	60
<i>Залікова робота</i>	40
ВСЬОГО	100

У відповідності до набраних студентом – бакалавром балів оцінка знання матеріалу проводиться за дворівневою шкалою оцінювання згідно з Методикою переведення показників успішності знань студентів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для дворівневої шкали оцінювання
90–100	зараховано
70–89	
50–69	
1–49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Ковалевський Г.В., Селіванов В.М. Статистика зарубіжних країн: Навчальний посібник. Харків: ХНУ, 2002. 144 с.
2. Ковалевський Г.В., Селіванов В.М. Харківська економічна школа (1804-2004) Присвячується 200-річчю Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна: навч.посіб. Харків: ХНУ, 2004. 45 с.
3. **Kushchenko Olena** Statistical methodology of analytic geometry of Creen economy. «Зелена економіка» – необхідна умова сталого розвитку національної економіки України: колективна монографія/За заг. ред.О.Л. Гальцової. Херсон: Видавничий дім «Гальветика», 2020. С.34-51 URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17620>
4. **Кущенко О. та ін..** Статистичне забезпечення розвитку менеджмента академічною школою професора О.Г. Лібермана. Theoretical Foundations in Economics and Management: collective monograph / Toporkova O., Lytovchenk O., etc. International Science Group. Boston: Primedia eLaunch, 2022. PP. 671- 680. DOI: [file:///C:/Users/LG/Downloads/ISG.2022.MONO.ECON.2%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/LG/Downloads/ISG.2022.MONO.ECON.2%20(1).pdf) .URL: <http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/17618>
5. Описи Харківського намісництва кінця XVIII. Київ: Наукова думка, 1991. 223 с.

6. Статистика: Навчальний посібник для студентів економічних спеціальностей вищих навчальних закладів/ За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ЖДТУ, 2009. 292 с.
7. Чекотовський Е.В. Історія статистичної науки: навч.посіб. К.: Знання, 2011. 495 с. (Вища освіта ХХІ століття).
8. Економічна наука в Харківському університеті: колективна монографія/ кол. авт.; відп. Ред.. В.В. Глущенко. Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2013. 372 с.

Допоміжна література

1. Кущенко Е.И., Пономарева Т.В. Історія статистичної думки. Присвячується 115-й річниці з дня народження нашого вчителя Овсія Григоровича Лібермана: Учбовий посібник для студентів економічного факультету. Харків: ХНУ, 2012. 48 с.
2. Кущенко О.І. Історія статистичної думки: навчально-методичний посібник українською та англійською мовами. До 210-й річниці Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Х.:ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2015. 88с.+CD.
3. Kushchenko O. Professor Liberman E.G. scientific school of economics and statistics. *Економіка в контексті інноваційного розвитку: стан та перспективи*: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 12-13 лютого 2016 р.)/За заг. ред.: М.М. Палінчак, В.П. Приходько, А.Кrynski. У 2-х частинах. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2016. Ч.1. С.15-18.
4. Кущенко О.І., Мамонтова О.Г. Сучасні трансформації статистики. *Сучасні управлінські процеси в національній економіці*: матеріали науково-практичної Інтернет - конференції (21 жовтня 2016 року)/Відп. ред. Г.О.Дорошенко. Х.: Видавництво ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2016. С.119-125.
5. Kushchenko O.I., Mamontova O.G. Historical intercommunication of statistical science and practice (Історичний взаємозв'язок статистичної науки і практики). *Модернізація економіки країни в контексті соціальних викликів*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 1 вересня 2018 року) / ГО «Львівська економічна фундація». Львів: ЛЕФ, 2018. С. 8 – 11.
6. Кущенко О.І. та ін. Аналітичні можливості статистики. *Економічний потенціал країни: наукові підходи та практика реалізації*: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 2 березня 2019 р.) / відп. за випуск д.е.н., проф.. С.О. Якубовський. Одеса: ОНУ імені І.І. Мечникова, 2019. С.123-126.
7. Kushchenko O. I. A role of teacher of leader is in educational process profess. *III International Scientific Conference The Modern Trends in the Development of Business Social Responsibility: Conference Proceedings*, June 28h, 2019. Lisbon, Portugal: Baltija Publishing. P. 150 - 152.
8. Оніщенко К.С. Big Data – революція у області зберігання та обробки статистичних даних. *Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку та шляхи їх подолання*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих учених (23-24 квітня 2021 року) / Відп. ред. О. І. Давидов. Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. С.335-338.
9. Світлична Д. І. Особливості статистичного інструментарію проведення перепису населення України у 2023 році. *Сучасні проблеми соціально-економічного розвитку та шляхи їх подолання*. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції студентів, аспірантів та молодих учених (23-24 квітня 2021 року) / Відп. ред. О. І. Давидов. Харків: Видавництво ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. С.338-340.
10. Кущенко О.І. Оніщенко К.С. Бізнес-аналітика та її роль у розвитку бізнес-середовища. *Економіко-правові аспекти господарювання: сучасний стан, ефективність та перспективи*. Збірник наукових праць за матеріалами наукової інтернет -конференції ,яка відбулася 23-24 вересня 2022 року у м. Одеса. Одеський

11. Кущенко О.І., Колганова М.М., Петряков А.П., Облікова аналітика прогресу Харківської області у досягненні ЦСР. *Механізми забезпечення сталого розвитку економіки: проблеми, перспективи, міжнародний досвід* : матеріали III Міжнародн. наук.-практ. інтернет-конф., 10 листопада 2022 р./Держ. Біотехнологічний ун-т. Харків, 2022. С.299-302. URL: <http://btu.kharkov.ua/nauka/konferentsiyi/>

12. Кущенко О.І., Крупа А.Р., Аналітичне дослідження міжнародної діяльності України. ISSN 2786-863X. Студентський науковий журнал Universum. Вінниця, Україна «UKRLOGOSGroup» No 05/ лютий 2024. DOI 10.36074/universum.5.2024 <https://archive.liga.science/index.php/universum/issue/view/february2024>

13. Кущенко О.І., Передера, А. А. Аналітична оцінка впливу війни на досягнення ЦСР в Україні: // *Transformacje cyfrowe i technologie innowacyjne w ekonomii*. Część 2: międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji internetowej (14–15.03.2024, Łomża-Charków) : zbiór materiałów = Цифрові трансформації та інноваційні технології в економіці. Ч. 2: міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (14–15.03.2024 Ломжа-Харків): збірник матеріалів. Ломжа: MANS, 2024. С. 150–156. URI <https://ekhnuir.karazin.ua/handle/123456789/18411> Зібрання [Наукові роботи студентів та аспірантів. Економічний факультет](#)

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Міністерство освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/storage/.../051-ekonomika-bakalavr.pdf>

2. Статистична інформація. Офіційний сайт державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>

3. Статистична інформація. Веб-сайт статистики ООН. URL: <http://www.unisystem.org>

4. Статистична інформація. Веб-сайт Евростата ЕС. URL: <http://www.europa.eu.int/comm/eurostat>

5. Кущенко О.І. Статистика: дистанційний курс: навчально-методична праця (Сертифікат №56/2016. Рішення Координаційної ради ХНУ імені В.Н. Каразіна, протокол №7 від 04.11.2016). URL: <http://www.dist.karazin.ua>

6. Кущенко О.І. Бізнес-статистика: дистанційний курс: навчально-методична праця. Сертифікат № 374/2023. Рішення вченої ради університету(науково-методичної ради)_Протокол № 8 від 16.05.2023 року. URL: <http://www.dist.karazin.ua>

7. Kushchenko O.I. Sources of development business of education Ukraine (Витоки розвитку бізнес освіти в Україні). *Східна Європа: економіка, бізнес та управління: Електронне наукове фахове видання*. Випуск 4(15) 2018. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/15-2018-ukr. C.16-20>

8. Кущенко О.І., Алексєєнко І.В., Дучева А.В., Зернова В.О. Аналітична спроможність статистичної методології. *Perspectives of world science and education*. Abstracts of the 13th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Osaka, Japan. 2020. Pp.164-172. URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-perspectives-of-world-science-and-education-9-11-sentyabrya-2020-goda-osaka-yaponiya-arhiv/>;

9. Кущенко О. І., Мамонтова О. Г. Статистичні трансформації проведення другого перепису населення України у 2023 році. // *Priority directions of science and technology development*. Abstracts of the 7th International scientific and practical conference. SPC “Sci-conf.com.ua”. Kyiv, Ukraine. 2021. Pp. 1050-1054. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiyapriority-directions-of-science-and-technology-development-21-23-marta-2021-godakiev-ukraina-arhiv/>.

12. Особливості навчання за денною (заочною) формами в умовах дії обставин непоборної сили

В умовах дії обмежень під час воєнних дій освітній процес в університеті здійснюється за дистанційною формою навчання, а саме:

– дистанційно (за затвердженим електронним розкладом занять у особливому кабінеті) на платформі **ZOOM** проводяться усі лекційні заняття;
– дистанційно на платформі **Moodle**. URL: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3985> проводяться практичні (семінарські), індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких обмежень з заборотою відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість скласти залік дистанційно на платформі **Moodle** у дистанційному курсі «Вступ до фаху», URL: <https://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=3985>